

TEZA:

Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznając sprawę, na podstawie art. 632a § 2 k.p.k., w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych uznał, iż w wyjątkowych wypadkach, w razie uniewinnienia obwinionego, może orzec, że koszty procesu ponosi w całości lub w części obwiniony.

W sprawie niniejszej uznać trzeba, iż zachodzi szczególny przypadek - brak współdziałania obwinionego z organami samorządu radców prawnych w sprawach związanych z jego funkcjonowaniem - i zasadne jest utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w przedmiocie obciążenia obwinionego kosztami postępowania za pierwszą instancję w kwocie 2500,00 złotych.

Sygn. akt: WO-55/22

ORZECZENIE

z dnia 4 sierpnia 2022 roku

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie
w składzie następującym:**

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski
Sędziowie: S WSD Daniela Sosin
 S WSD Wiesław Kmiotek /sprawozdawca/
Protokolant: Piotr Ciepliński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Konrada Mazura po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2022 roku sprawy radcy prawnego P. J., /dalej „obwiniony”/, obwinionego, o to, że w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego wynikającego z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku tj. o czyn z art. 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity: Dz U z 2022 roku pozycja 1166) w zw. z art. 6, art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i §7 ust. 1 uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (tekst jednolity: Uchwała nr

295/X/2018 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 12 lipca 2018 roku) na skutek odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 14 grudnia 2021 roku w sprawie o sygnaturze akt OSD 93/21

orzeka:

1. zmienia zaskarżone orzeczenie w pkt 1 w ten sposób, że uniewinnia obwinionego od zarzucanego mu czynu;
2. w pozostałym zakresie orzeczenie utrzymuje w mocy;
3. kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 14 grudnia 2021 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych, sygn. akt: OSD - 93/21, /*Sąd I instancji*/, w pkt 1 orzeczenia uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w okresie od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku, nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego wynikającego z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i z Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku tj. nie wziął udziału w okresie szkoleniowym 2018-2020 w żadnym szkoleniu i wymierzył mu karę nagany oraz zasądził od niego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych kwotę 2500,00 zł tytułem kosztów postępowania dyscyplinarnego, pkt 2 orzeczenia.

Uzasadniając orzeczenie Sąd I instancji wskazał, że obwiniony nie wypełnił w okresie od 2018 roku do 2020 roku obowiązku doskonalenia zawodowego i nie uzyskał żadnych punktów szkoleniowych. W trakcie prowadzonego postępowania nie odbierał korespondencji adresowanej do niego na adres wskazany w ewidencji radców prawnych i nie ustosunkował się do zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego.

Od orzeczenia, w terminie, odwołanie wniósł obwiniony zarzucając:

1. mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia rażąco obrażając prawo procesowe, a mianowicie art 2 § 2 KPK w związku z art. 167 KPK, przez wydanie orzeczenia po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w minimalnym zakresie. Działanie Sądu cechuje brak jakiegokolwiek inicjatywy przy prowadzeniu dowodów, którą to Sąd ma obowiązek realizować z urzędu, czyniąc zadość zasadzie prawdy materialnej;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść a polegający na przyjęciu, że obwiniony w okresie do 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego, tj. nie wziął udziału w okresie szkoleniowym 2018-2020 w żadnym szkoleniu;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,
- § 7 ust. 1 uchwały nr 103/K/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, art 64 § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych poprzez zastosowanie tych przepisów pomimo braku przesłanek do stwierdzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

W konsekwencji podniesionych zarzutów, na podstawie art. 427 § 1. art. 437 § 1 KPK a przede wszystkim art. 440 KPK w związku z art 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wniósł o:

- przeprowadzenie z załączonych do odwołania na okoliczność odbycia szkoleń i ilości zdobytych punktów szkoleniowych, w okresie szkoleniowym 2018-2020;
- ustalenie, że obwiniony zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego nie popełnił i zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie od postawionego mu zarzutu oraz uchylene zaskarżonego rozstrzygnięcia w zakresie obciążenia go kosztami postępowania

W uzasadnieniu wniosków odwołania obwiniony wskazał, że w okresie szkoleniowym 2018-2020 uzyskał 48 punktów szkoleniowych, na 40 wymaganych, a zatem spełnił on swój obowiązek doskonalenia zawodowego. Na dowód załączył zaświadczenia z udziału w szkoleniach e-learningowych organizowanych przez Krajową Radę Radców Prawnych w okresie od dnia 28 listopada 2020 roku do dnia 27 grudnia 2020 roku.

Podniósł także, że Sąd I instancji oparł swe wnioski wyłącznie na piśmie Dziekana Rady Okręgowej Radców Prawnych, inicjatora postępowania dyscyplinarnego, a nie zainicjował żadnych innych działań dowodowych a w celu realizacji zasady prawdy materialnej powinien przeprowadzić je z urzędu, ponieważ szkolenia zawodowe są prowadzone nie tylko przez Okręgowe Rady Radców Prawnych czy platformy szkoleniowe tych izb. Pominięto całkowicie m. in. szkolenia organizowane i prowadzone przez inne podmioty, np. na stronach internetowych Krajowej Izby Radców Prawnych. Zdaniem obwinionego Sąd I Instancji rozpoznając sprawę winien wystąpić z urzędu do Krajowej Izby Radców Prawnych o informację w zakresie szkoleń obwinionego.

Do odwołania obwinionego, na podstawie art 428 § 2 k. p. k. odniósł się Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wnosząc o utrzymanie w mocy zaskarżonego orzeczenia i obciążenie obwinionego kosztami postępowania.

M.in. odnosząc się do zarzutów obwinionego dotyczących przeprowadzenia przez Sąd I instancji postępowania dowodowego w minimalnym zakresie wskazał, iż w jego ocenie, radca prawny jest obowiązany do przedłożenia właściwej okręgowej izbie radców prawnych zaświadczeń bądź innych dokumentów potwierdzających doskonalenie zawodowe i to niezwłocznie po jego odbyciu. Obowiązku tego nie można przerzucać na inne organy samorządu radców prawnych.

Gdyby jednak Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że orzeczenie winno ulec zmianie, ponieważ obwiniony spełnił obowiązek doskonalenia zawodowego, wniósł o obciążenie go kosztami postępowania za obie instancje, gdyż obwiniony zaświadczenia pierwszy raz przedstawił w odwołaniu od orzeczenia Sądu I instancji tj. w lutym 2022 roku. Tym samym dał on podstawy od skierowania wniosku o ukaranie, a zatem powinien w całości ponieść koszty postępowania dyscyplinarnego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

- I. Odwołanie obwinionego w zakresie pkt 1 zaskarżonego orzeczenia, w którym został on uznany za winnego naruszenia 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (tekst jednolity : Dz. U z 2022 roku pozycja 1166) w zw. z art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i §7 ust. 1 uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełnienia

obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, zasługuje na uwzględnienie. Obwiniony dołączonymi do odwołania zaświadczeniami wykazał, iż obowiązek doskonalenia zawodowego wypełnił.

W tym stanie rzeczy Wyższy Sąd Dyscyplinarny zobligowany był do uchylecia zaskarżonego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 14 grudnia 2021 roku, sygn. akt: OSD 93/21 - w zakresie jego pkt I - w którym uznano obwinionego winnym czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne opisane wyżej i wymierzono obwinionemu, na podstawie art.65 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r o radcach prawnych (tekst jednolity: Dz U z 2022 roku pozycja 1166) - karę nagany oraz obwinionego uniewinnić.

II. Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie podziela jednocześnie zarzutów obwinionego naruszenia art 2 § 2 k.p.k. w związku z art. 167 k.p.k. jak też wskazanego w odwołaniu naruszenia przepisów prawa materialnego, odpowiednio art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, § 7 ust. 1 uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Izby Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, art 64 § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, poprzez zastosowanie tych przepisów pomimo braku przesłanek do stwierdzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego i wymierzenia kary.

Wskazać trzeba w tym miejscu, iż obwiniony swoją aktywność w toczącym się postępowaniu wykazał dopiero po wydaniu orzeczenia przez Sąd I instancji ukaraniu go karą dyscyplinarną nagany. Pomijał milczeniem wezwania zarówno Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego na etapie prowadzonego dochodzenia dyscyplinarnego, jak i Sądu w późniejszym okresie.

Obwiniony sporządzając odwołanie od orzeczenia Sądu I instancji, wskazuje na jego wadliwość i sprzeczność z prawem, natomiast milczeniem pomija swoją absencję w toczącym się postępowaniu. Nic wspomina dlaczego nie odbierał korespondencji kierowanej na jego adres do doręczeń podany Okręgowej Izbie Radców Prawnych ani w inny sposób nie usprawiedliwia niestawiennictwa.

Trafnie zatem, wobec milczenia obwinionego, Sąd I instancji przyjął, iż należy mu przypisać odpowiedzialność za prowadzone postępowanie, zainicjowane z urzędu jak i zarzucany mu przez

Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego delikt dyscyplinarny.

Słusznie wskazał także, że skoro szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego radców prawnych organizowane są przez inny podmiot niż właściwa Okręgowa Izba Radców Prawnych, to na radcach prawnych spoczywa obowiązek dostarczenia do właściwej Izby zaświadczeń z ich odbycia.

W konsekwencji, wobec ukarania obwinionego zasadnie rozstrzygnął, na podstawie art 70⁶ ustawy o radcach prawnych, o kosztach postępowania dyscyplinarnego, obciążając nimi obwinionego.

III. Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznając niniejszą sprawę, w oparciu o treść art. 632 a § 2 k.p.k., w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych uznał, iż w wyjątkowych wypadkach, w razie uniewinnienia obwinionego, może orzec, że koszty procesu ponosi w całości lub w części obwiniony. Przepisy prawne ani poglądy doktryny dotyczące art. 632a k.p.k. nie precyzują "wyjątkowych wypadków" które mogłyby być podstawą do zasądzenia kosztów procesu na podstawie tego przepisu. Trudno byłoby wskazać zamknięty katalog przyczyn umorzenia postępowania lub uniewinnienia, który byłby podstawą zastosowania rozstrzygnięcia o kosztach na podstawie komentowanego przepisu. Gdyby taka była intencja ustawodawcy, to niewątpliwie wskazałby, jakie przesłanki umorzenia lub uniewinnienia, przy uwzględnieniu "wyjątkowych sytuacji", pozwalają na obciążenie kosztami oskarżonego, na gruncie niniejszego postępowania obwinionego.

Przepis art. 632a k.p.k., nie zmieniając zasad ponoszenia kosztów procesu przewidzianych w art. 632 k.p.k., zapewnia jednakowe reguły zasądzenia kosztów procesu w postępowaniu prywatnoskargowym i publicznoskargowym, w razie umorzenia postępowania lub uniewinnienia, w sytuacjach wyjątkowych, w których zasądzenie kosztów według zasad przewidzianych w art. 632 k.p.k. pozostawałoby w oderwaniu od przyczyn powstania tych kosztów. W takim wypadku sąd może zasądzić koszty procesu według zasad słuszności od strony procesu, która te koszty spowodowała, również w postępowaniu z oskarżenia publicznego, w którym przyczyna umorzenia lub uniewinnienia także może być spowodowana zachowaniem oskarżonego.

To, czy w sprawie zachodzi szczególny przypadek rozstrzyga Sąd kierując się zasada swobodnej oceny dowodów.

W sprawie niniejszej uznać trzeba, iż zachodzi szczególny przypadek - opisany w pkt II

niniejszego orzeczenia - brak współdziałania obwinionego z organami samorządu radców prawnych w sprawach związanych z jego funkcjonowaniem i zadaniami oraz w sprawach wykonywania zawodu i przestrzegania Kodeksu Etyki Radcy Prawnego - i zasadne jest, zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, utrzymanie pkt 2 zaskarżonego orzeczenia w przedmiocie obciążenia obwinionego kosztami postępowania za I instancję w kwocie 2500,00 złotych .

IV. Końcowo Wyższy Sąd Dyscyplinarny zauważa, iż zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia. Jest to tzw. względna przyczyna odwoławcza. Podkreślić również należy, iż zgodnie z art. 433 §1 k.p.k., w związku z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. z dnia 1 lutego 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 233) Sąd Odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje. W niniejszej sprawie w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zachodzą przyczyny do zmiany orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, albowiem odwołanie obwinionego w części jest zasadne. Poza zakresem niniejszego rozstrzygnięcia pozostaje jednak dokonanie oceny postępowania obwinionego, w szczególności jego lekceważący stosunek do organów samorządu radców prawnych. Ocenę tego zachowania obwinionego Sąd pozostawia organom właściwej Izby Radców Prawnych.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1 pkt 2 uchwały nr 86/IX/2015 r. Krajowej Rady Radców Prawnych w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.